

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-787 2 STRAIPSNIO
PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Lietuva įsipareigojo iki 2030 m. pasiekti, kad komunalinių atliekų sąvartynuose būtų šalinama ne daugiau kaip 5 proc. atliekų. Siekis labai ambicingas ir kol kas jį sunkiai sekasi įgyvendinti. 2013 m. Lietuvoje pradėjo veikti pirmoji termofikacinė jėgainė "Fortum Klaipėda". Joje buvo pradėtos deginti atliekos. Šiuo metu Lietuvoje jau veikia net keletas termofikacinių jėgainių.

Atliekų deginimo metu atliekų deginimo įrenginiuose ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidaro pelenai ir šlakas. Atliekų deiginimo metu susidariusių nepavojingųjų pelenų ir nepavojingojo šlako tvarkymą reglamentuoja Atliekų deginimo ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidariusių pelenų ir šlako tvarkymo reikalavimai. Šie reikalavimai privalomi asmenims, kurių veikla susijusi su nepavojingųjų pelenų ir nepavojingojo šlako susidarymu, tvarkymu ir panaudojimu.

Šiuo metu nėra reglamentuota kokiai medžiagų grupei priskirti vertinti komunalinių atliekų deginimo proceso likučius (pelenus ir šlakus). Todėl susidaro situacijos, kai komunalinių atliekų deginimo proceso likučiai kaupiami ir sandėliuojami prie gyvenamųjų namų nesilaikant nei sanitarinių apsaugos zonų nei kitų reikalavimų. Atsižvelgiant į tai, būtina įstatymu nustatyti, kad atliekų deginimo metu atliekų deginimo įrenginiuose ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidarę pelenai ir šlakas yra atlieka.

Vilniaus Gedimino Technikos universiteto APF KTI Automobilių kelių mokslo laboratorija atliko komunalinių atliekų deginimo pelenų (šlako) mišinio cheminės sudėties tyrimą (žiūrėti 1 priedą) ir nustatė, kad mišinyje yra žmonių sveikatai ir aplinkai pavojingų metalų, tokių kaip, titanas, chromas, manganas, nikelis, varis, cinkas, švinas. Pastebėta, kad metalų kiekiai, esantys smulkios frakcijos sudėtyje yra nuo 1,9 karto (Mn) iki 3,16 karto (Cu) didesni už esančius 0-4 mm frakcijoje.

Pavojingos atliekos reglamentuotos 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1357/2014, kuriuo pakeičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas III priedas (OL 2014 L 365, p. 89), priede.

Atsižvelgiant į tai, būtina atliekų deginimo metu atliekų deginimo įrenginiuose ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidariusius pelenus ir šlaką pripažinti pavojinga atlieka.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Seimo narė Ligita Girskienė atsižvelgusi į Klaipėdos krašto bendruomenių pasiūlymus ir problemas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu atliekos apibrėžiamos kaip medžiaga ar daiktas, kurių turėtojas atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti. Komunalinių atliekų deginimo proceso likučiai (pelenai ir šlakas) nėra apibrėžti.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Komunalinių atliekų deginimo proceso likučius (pelenus ir šlakus) priskirti prie atliekų apibrėžimo. Taip numatant, kad komunalinių atliekų deginimo proceso likučiai (pelenai ir šlakas) būtų tvarkomi taip pat kaip ir kitos atliekos. T.y. šių medžiagų tvarkymui reikėtų turėti taršos leidimą ir todėl įmonės negalėtų kaupti, tvarkyti, perdirbti šių atliekų neturint leidimo ir nesuderinus su visuomene.

Kadangi atlikus komunalinių atliekų deginimo pelenų (šlako) mišinio cheminės sudėties tyrimą buvo nustatyta, kad mišinyje yra žmonių sveikatai ir aplinkai pavojingų metalų, tokių kaip, titanas, chromas, manganas, nikelis, varis, cinkas, švinas, būtina teisės aktais reglamentuoti, kad tai yra pavojinga atlieka.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus įstatymus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priėmus įstatymus jie įtakos kriminogeniniai situacijai ir neturės. Pakeitimai turės nežymią įtaką korupcijos mažinimui, nes bus aiškiai apibrėžta, kas yra komunalinių atliekų deginimo proceso likučiai (pelenai ir šlakas) ir aplinkos apsaugos inspektorius neturės galimybių nuspręsti kitaip.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įvestas teisinis aiškumas turės teigiamą įtaką verslui.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus įstatymo projektus, kitų įstatymų keisti nereikės.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija turės priimti teisės aktų pakeitimus susijusius su atliekų tvarkymu ir naudojamu.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymų projektai parengti laikantis nustatytų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektai neprieštaruoja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Priėmus įstatymą turėtų būti keičiami poįstatyminiai teisės aktai reglamentuojantys komunalinių atliekų deginimo proceso likučių (pelenų ir šlako) sandėliavimą, tvarkymą, naudojimą ir perdirbimą. Aplinkos ministras turėtų įsakymu papildyti "Atliekų tvarkymo taisyklės", nustatant taisyklių antrame priede "Atliekų sąrašas" 10 01 04 atliekų kodą - atliekų deginimo pelenai ir šlakas, priskirti pavojingoms atliekoms.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Atlieka, pavojinga atlieka.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia
Seimo narė

Ligita Girskienė